

HIR Skåne

Klara betessvackan i juli med vårsådd höstråg

Niels Andresen, Husdjursrådgivare
HIR Skåne

Alnarps Mjölkdag 2021

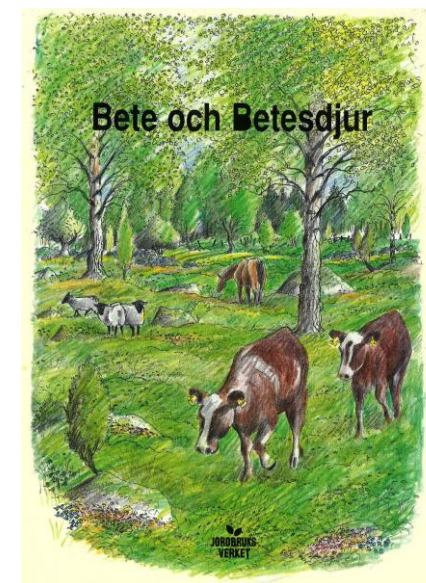
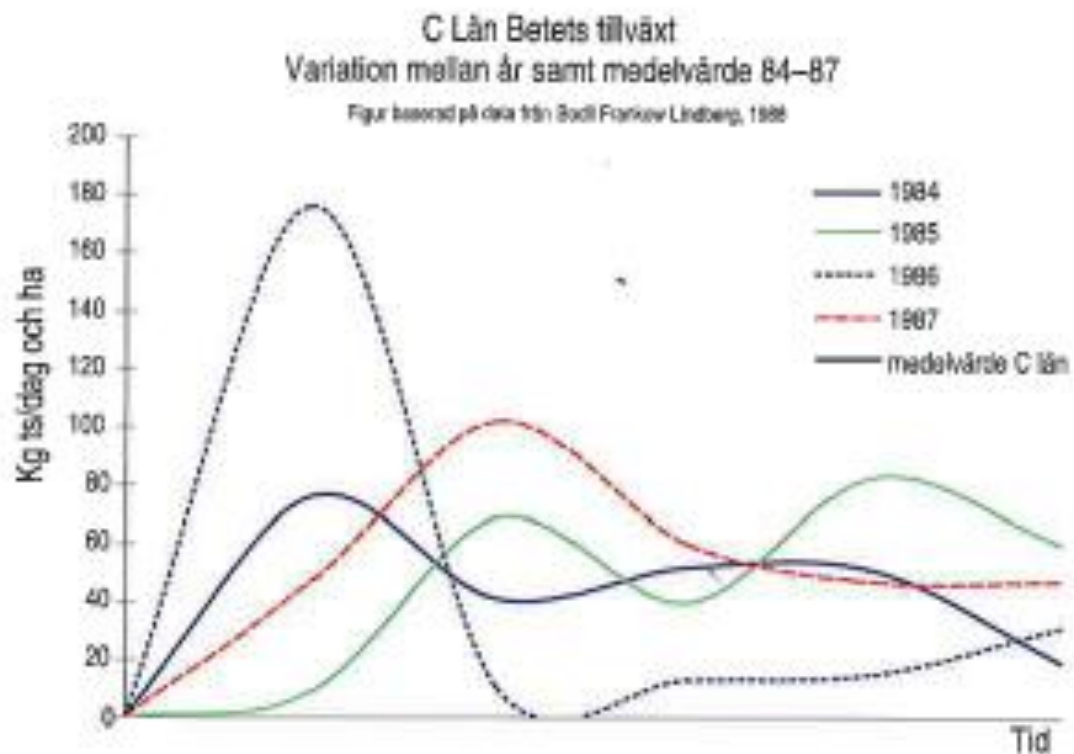

Bakgrund: Behov av nya betesväxter för öka betesintaget på begränsad areal på mjölkgårdar

- Större besättningar och flera kor som mjölkas i robot => begränsad betesareal i anknytning till ladugården
 - All areal måste betas varje år => Svårt att lägga om betesmarken med traditionell insådd i helsäd/spannmål till tröskning
- Betes-svackan – hur agera för att möte minskat tillväxt på betet?
 - Inte minst 2018 satta extra fokus på en extrem lång betessvacka
- På ekologiska mjölkgårdar ska minst 50% av grovfoderintaget komma från bete
 - Minst 6 kg ts per ko och dag
 - Extra viktigt att betet avkastar och det finns mycket areal att nå med korna

Vad är betessvackan?

Varför höstråg sådd på våren som betesväxt?

- Konceptet finns i Danmark – vitklövertrötthet => jakt efter nya betesgrödor som kan bryta ensidiga betesväxtföljder
 - Vad vill vi uppnå?
- Ett bete av bra kvalitet som korna kan nyttja samma år som det anläggs på gårdar med pressade växtföljder nära ladugården
- Möjliggör att plöja två år för ogräsbekämpning men ändå ha ett attraktivt bete - skräppa
- Möjliggör klöverfria år
- Ta till vara näring på fält med hög gödselbelastning
- Mest intressant på mjölkgårdar men bra för ungdjur som ska växa snabbt

Demonstrationsodlingar på tre ekologiska mjölkgårdar i Skåne under växtsäsongen 2020

- Gård 1: 500 mjölkkor, bete kompletterad med mix i olika avkastningsgrupper, mjölkning i grop.
- Gård 2: 120 mjölkkor, betesbaserad mjölk endast kompletterad med grovfoder i samband med mjölkning, mjölkning i grop.
- Gård 3: 200 mjölkkor, mix på foderbord och även kraftfoder i stationer och robot, mjölkning i 3 robotar
- 100 kg/ha höstråg (Herakles, syntetisk hybrid) och 20 kg/ha italiensk rajgräs (diploid sort; EF 486 Dasas). Såtidpunkt i slutet av april
- 2 ha på gård 2 och gård 3, 5 ha på gård 1

Provtagning och registreringar

- Provklippning varje månad 0,25 m² för näringsanalys
- Botanisk sammansättning
- Mjölkavkastning från tankmjölk på gårdarna
- Lantbrukarnas erfarenheter

HIR Skåne

Höstråg sådd 20 april, 8 juni, ca 50 dagar efter sådd

Analysvärden råg/italiensk rajgräs

	Energi (MJ ME/kg TS)	Råprotein (g/kg TS)	NDF (g/kg TS)	Socker (g/kg TS)
Gård 1				
Juni	12,7	300	310	142
Juli	11,3	220	450	105
Augusti	10,3	200	540	32
Gård 2				
Juni	12,4	220	350	169
Juli	11,4	210	380	115
Gård 3				
Juni	12,8	250	310	188
Juli	11,8	208	490	38
Samlingsprov (italienskt rajgräs)				
September	10,7	210	480	83
Oktober	11,3	250	410	107

Höga energi-och
proteinvärden – mycket
smakligt!

Låg ogräsförekomst i rågbetet

Tabell 2. Andel (%) av de olika växter i rågbetet vid 2 tillfällen under växtsäsongen.

Juni	Råg	Vallväxter ¹	Ogräs
Gård 1	66 %	28 %	6 %
Gård 2	85 %	12 %	3 %
Gård 3	69 %	26 %	5 %

Juli	Råg	Vallväxter ¹	Ogräs
Gård 1	76 %	23 %	1 %
Gård 2	77 %	22 %	1 %
Gård 3	39 %	60 %	1 %

¹ Vallväxter är huvudsakligen italienskt rajgräs men gård 3 hade insädd med betesblandning, vilket gjorde att även klöver och andra vallgräs fanns i rågbetet.

Avbetningar på rågen med italienskt rajgräs

- Ungefär 14 dagar mellan avbetningarna. Mängden nederbörd styr längden på viloperioden
- Under september och framåt, ca 2 avbetningar per månad – huvudsakligen italienskt rajgräs
- Kor på arealen fram till 1 december på gård 3.

HIR Skåne

21 juli fjärde avbetning på gård 2

Mjölkavkastningen

- Gårdarna hade väldigt olika strategier vilket gjorde det svårt att helt fastsätta hur rågen påverkade mjölkavkastningen.
- Rågen ingick i gårdarnas betesrotation med vanliga åkermarksbeten
- Tendens var att korna i genomsnitt ökade 1-2 kg mjölk när de betade på rågen under juni och juli månad

HIR Skåne

Torkan tog hårt på rågen under juli/börja på augusti,
här fältet på gård 3 den 11/8

HIR Skåne

Italienska rajgräs kom igen efter nederbörd
samma skifte 3 september

HIR Skåne

Samma skifte 27 oktober – stark tillväxt sent på hösten

Ekonomi

- Utsädeskostnad för rågen på 550 kr/ha och insådden av it. rajgräs på 680 kr/ha
- Betydligt lägre än normala helsädesblandningar
- Avkastningen har varit svår att fastsätta exakt då provtagning och kosläpp på arealen inte var synkade
- Avkastningen kunde estimeras till mellan 600-1000 kg ts/ha per avbetning.
- Vid en avkastning på 4000 kg ts blir kostnaden för utsäde 30 öre/kg ts sedan kommer vanliga anläggningskostnader som ligger på 2-3000 kr/ha för spannmål.
- **Samlad produktionskostnad för rågbete ungefär 1 kr/kg ts**

Erfarenheter så långt med höstråg/italiensk rajgräs som bete

- Höga näringsvärden på försommaren gav ökat mjölkavkastning med 1-2 kg mjölk per ko och dag. Hängde med fler dagar.
- Korna gillar detta bete starkt!
- Inte torktålig men kom ändå tillbaka efter nederbörd
- Kombinationen höstråg och italiensk rajgräs säkrar jämn tillväxt över sommaren
- Mycket bra effekt mot ogräs väldig låg förekomst av skräpper på alla tre gårdar!!
- Milda höstar med nederbörd gynnar snabbväxande gräs som italienskt rajgräs
- Beta grödan oförskämd hårt! Bör inte bli mer än 15 cm hög, känslig för svampsjukdomar om den blir för kraftig
- Viktigt att kolla grobarhet på rågen
- Sorter, finns mera att göra!

TACK för uppmärksamheten!

- Projektet *“Högt betesintag på begränsad areal i ekologisk mjölkproduktion”* är finansierad av Jordbruksverkets utlysning för FoU-projekt inom ramen för livsmedelsstrategin.
- Slutrapport på gång.

HIR Skåne

